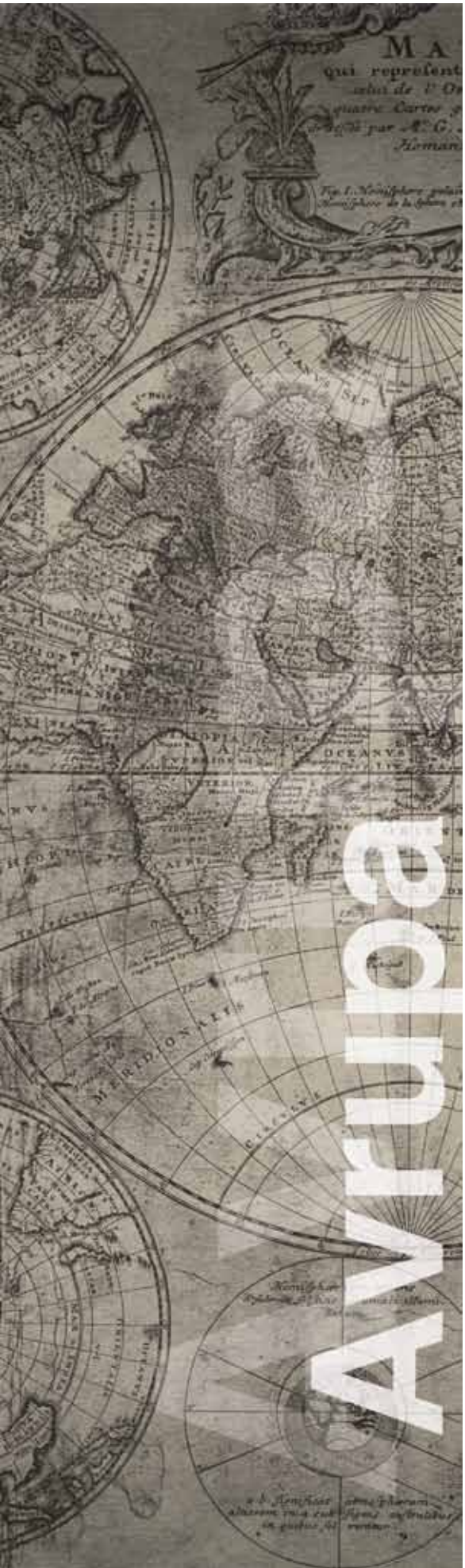
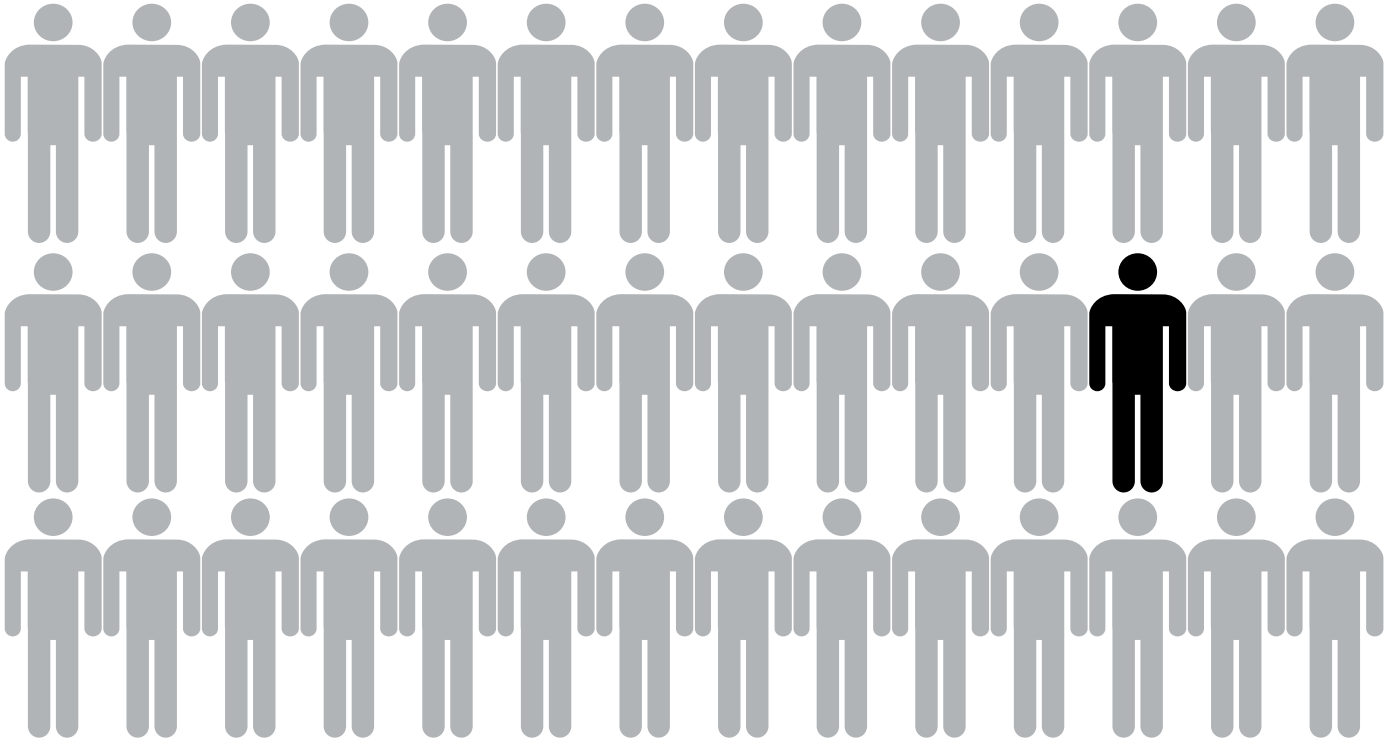

Radikalleşen Bireyler ve Almanya'da Kurulan Radikalleşme Başvuru Merkezi

Oğuz Kaan PEHLİVAN

Almanya'da hayata geçirilen ve gelen tepkiler üzerine askıya alınan Radikalleşme Başvuru Merkezi, uygulamalarıyla ciddi problemlerin doğmasına yol açabilir. Radikalleşen birey ve grupların belirlenmesi için uygulanacak yöntemlerin, toplumun diğer kesimleri üzerinde baskı oluşturmamasına dikkat edilmeli.

2 Mart 2011 tarihinde Frankfurt Havaalanı'nda düzenlenen ve iki Amerikan askerinin ölümü, ikisinin de yaralanması ile sonuçlanan saldırı, Alman basınında geniş yankı buldu ve saldırıdan bir dönüm noktası olarak bahsedildi. Bu saldırı, Alman İçişleri Bakanı Dr. Hans-Peter Friedrich önderliğinde olaydan üç ay sonra başlatılan Güvenlik İş Birliği Girişimi'nin ve akabinde kurulan Radikalleşme Başvuru Merkezi (RBM)'nin anlaşılması noktasında kayda değer bir rol oynuyor.

Olayla ilgili haber ve analizlerin odak noktası, saldırının her ne kadar Londra, Madrid ve New York'ta gerçekleştirilen saldırılar çapında olmasa da köktendinci motiflerle Alman topraklarında işlenen ilk saldırı olduğu. Ailesi yaklaşık 40 yıl önce Kosova'dan Almanya'ya göç eden, Alman vatandaşı olan ve Frankfurt Havaalanı'ndaki posta ofisinde çalışan 21 yaşındaki Arid Uka bu saldırıyı herhangi bir örgütle bağlantısı olmadan tek başına gerçekleştirdi. Uka, ifadesinde saldırıyı gerçekleştirmeden önce savaş karşıtı bir filmin tanıtımında yer alan Müslüman bir kadına tecavüz sahnesini izlediğini ve bundan çok etkilendiğini belirtiyor.

Olayı araştıran yetkililer, Uka'nın köktendinci düşüncelerin tesirinde laldığını, *Facebook* sayfasında pek çok köktendinci arkadaşı bulunduğunu ve internette gezindiği sitelerin birçoğunun radikal mesajlar içeren köktendinci siteler olduğunu ifade ediyor. Dolayısıyla o dönem Alman basınında Uka'nın sanal ortamda içine girdiği çevreden oldukça kısa bir sürede etkilendiği, hızla radikalleştiği ve izlediği son video ile de harekete geçme kararı aldığı tezinin öne çıkarıldığı dikkat çekiyor. Kısacası bu bakış açısından, hiçbir örgütle bağlantısı olmayan, topluma uyum sorunu yaşamayan ve posta ofisinde çalışan, 40 yıldan fazla Almanya'da yaşayan bir ailenin çocuğu olan Uka böylesi bir saldırıyı ancak "hızla radikalleşmesi" sonucu işlemiş olmalıdır. Olaydan sonra *Der Spiegel*'de yayınlanan röportajdaysa arkadaşları Uka'dan "içine kapanık, yalnızlığı seven, komşularıyla selamlaşmadan ve bakışları yerde olacak şekilde gezinen" biri olarak bahsediyor.

"Müslümanlar ile katiller ayırt edilmeli"

İkinci odak noktasını ise olaydan bir gün sonra göreve gelen Alman İçişleri Bakanı'nın ve yetkililerin bu durum karşısında harekete geçmesine ilişkin medya yayınları ve analizler oluşturuyor. *Der Spiegel* dergisi olayı "yeni bakanın karşılaştığı ilk meydan okuma" olarak değerlendiriyor. Muhafazakâr *Die Welt* gazetesi ise "şiddet yanlısı aşırı köktendinciler her ne kadar Alman toplumunun çok küçük bir kesimini (yaklaşık 2.500 kişi) oluştursa da son derece tehlikelidirler. Yetkiler bu tür grupları izlemek

ve etkisiz hale getirmek için mümkün olan her şeyi yapmak zorundadır," yorumunda bulunuyor. Merkez sol görüşlü *Süddeutsche Zeitung* gazetesi olaya başka bir açıdan yaklaşarak "Almanya'da yaşayan Müslüman toplum kendi cami ve birliklerinde bu tür gruplara hiçbir şekilde yer olmadığını göstermeli, Alman toplumu da Müslümanlar ile katilleri ayırt edebilmelidir," diyor. Sol tandanslı *Die Tageszeitung* gazetesiyse "Almanya tam anlamıyla bir gözetim devleti olmadan, radikalleşmiş bireylerin gerçekleştireceği saldırıları tamamen durdurmak hiçbir zaman mümkün değil," analizini yapıyor. Bu ve benzeri haber ve analizler kamu kurumlarını harekete geçmeye zorlayan sivil toplumun gündem oluşturması anlamına geliyor.

Bütün bunlar dikkate alındığında ortaya şöyle bir manzara çıkıyor: Hızla radikalleşen biri, iki kişinin öldüğü bir saldırı gerçekleştiriyor; her ne kadar küçük bir topluluk olsalar da köktendinciler Almanya açısından potansiyel bir tehdit taşıyorlar, dolayısıyla yetkililer gelecekte böylesi bir saldırının düzenlenmesini önlemek için harekete geçmeliler. Tam da bu noktada Alman İçişleri Bakanlığı'nın başlattığı Güvenlik İş Birliği Girişimi ile karşılaşıyoruz. Bu girişim, radikalleşen bireylerin gerçekleştirecekleri terör eylemlerini önlemeye yönelik bir tedbir olarak -gelen tepkiler üzerine sonradan rafa kaldırılan- RBM'yi oluşturuyor. Çevresinden izole olan ve giderek radikalleşen Uka'yı model alan girişim, yakınlarının radikalleştiğini görenlerin, bu kimselerin gerekli "ilk yardım ve profesyonel danışmanlık hizmetini" almaları için bu merkezi bilgilendirmelerini istiyor.

Orantılı tedbirler ve elverişli araçlar

Kronolojik olarak olayların bir analizi yapıldığında bu merkezin bir sonuç olduğu görülebilir. Ancak ya-

Almanca, Türkçe ve Arapça dillerindeki basılan ve göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı Berlin, Bonn ve Hamburg'a asılması düşünülen pankartların Türkçesi:

Kayıp

"Bu benim arkadaşım Fatima, benim kardeşim Hassan, bizim oğlumuz Ahmad, bizim oğlumuz Tim. Onu çok özlüyoruz çünkü onu artık tanıyamıyoruz. Her geçen gün bizden daha da uzaklaşıyor ve radikalleşiyor. Onu tamamen kaybetmekten ve terör örgütlerine radikal gruplara karışmasından korkuyoruz. Eğer bizim başımıza geleni siz de yaşıyorsanız lütfen Radikalleşme Başvuru Merkezi'ne ulaşın."

pısı ve hedefleri incelendiğinde, söz konusu merkezin, radikalleşmenin doğuracağı tehlikeye kıyasla uzun vadede daha ciddi problemler yaratacak sonuçlara neden olabileceği aşikâr. Öncelikle, merkezin bastırdığı pankartlarda, dış görünüşü ya da yaşam tarzı belirgin şekilde değişen ve önceki alışkanlıklarını kınayan, çevresiyle ilişkisini azaltan ya da tamamen sonlandıran, dinin hayatına kattığı anlamı giderek öne çıkaran, kendi dini inanışına yönelik eleştiriye izin vermeyen ve artan şekilde her şeyi siyah-beyaz olarak görmeye başlayan kişilerin uzman tavsiyesine başvurması ve/ya çevresindekilerin bu durumu merkeze bildirmeleri isteniyor. Belirtilen bu kıstaslar bir kişinin radikalleştiğinin anlaşılması için yeterli değil, ancak değişik kaygılarla başkalarını ihbar etmek için bulunmaz bir fırsat sunabilir. Ayrıca radikalleştiği düşünülen kişiler hakkında toplanacak verilerin nerede tutulacağı, kimlerle paylaşılacağı ve bu kişilere yönelik hangi adımların atılacağı konuları hâlâ belirsizliğini koruyor.

Dahası karşılaşılan bir sorunla mücadele edilirken uygulanacak tedbirlerin orantılı, kullanılacak araçlarınsa sorunu ortadan kaldırmak için elverişli olması gerekir ki etkin bir mücadele verilmiş olsun. Yaklaşık 2.500 kişiden oluştuğu tahmin edilen köktendinci görüş mensubu kişilerin belirlenmesi, bu kişilerle iletişime geçen veya ilgili siteleri takip ederek radikalleştikleri düşünülen kimselerin tespit edilmesi için ülke çapında bir hareket başlatılması ne kadar isabetli?

Sonuçta, "radikalleşen bireylerle mücadele" amacına matuf olarak kurulduğu iddia edilen merkez, uygulamalarıyla daha ciddi sorunları beraberinde getirebilir. Müslümanlara karşı önyargıları güçlendirmesi bir yana, dışlayıcılığın ve ayrımcılığın, bir üst aşamada ise ötekileştirme anlayışının toplumda güçlenmesine sebep olabilir. ■